

Na grote overstromingen van de Maas in 1993 en 1995 zijn de dorpen Itteren en Borgharen door uitvoering van het Grensmaasproject veiliggesteld tegen hoogwater. Peter Schols, inwoner van Itteren, neemt je mee terug in die angstaanjagende tijd en vertelt over de maatregelen. 'Ik stond versteld hoe sterk en daadkrachtig de Nederlandse overheid is als alle neuzen dezelfde kant op staan.'

Dolle pret met vloten

'Dat mijn dorp een paar weken in het jaar door een laag water afgesneden werd van Maastricht, was toen ik opgroeide doodnormaal. Itternaren kampten al eeuwenlang met overstromingen van de Maas. Niks ernstigs. De aardappels moesten we uit de kelder halen, omdat het grondwater steeg. Op straat stond een centimeter of 10. Als kind was het eigenlijk juist dolle pret. We waren vrij van school en gingen bij boeren langs de deur, houten palen en tonnetjes verzamelen. Dan bouwden we een vlot. Op lage velden was het soms wel een meter diep. Daar duwden we ons voort met een lange stok. Tot we omkieperden en op onze sodemieter kregen omdat we met een nat pak thuiskwamen. Mooie tijden.'

Foute boel in 1993

'Maar toen werd het 1993. Destijds zat ik in de dorpsraad. Bij een hoge waterstand kwamen wij altijd bij elkaar. Vlak voor kerst was het weer raak; dit keer werden we zelfs met spoed naar het crisiscentrum in Maastricht geroepen.'

'Het voelde alsof ik binnenliep bij een begrafenis. We kregen kaarten te zien waarop Rijkswaterstaat voorspelde hoe diep alle gebieden in korte tijd onder water zouden komen te staan. Ik stond als aan de grond genageld. Een vriend uit de dorpsraad zag bij zijn huis zelfs anderhalve meter op de kaart staan!'

Itternaren onderschatten gevaar

'Die waarschuwing uit Maastricht moesten wij terugbrengen naar Itteren en ons buurdorp Borgharen. We reden met een geluidswagen met megafoon door de straten. Al het vee verplaatsten we naar een veilige plek. Maar veel mensen dachten: och, het zal vast niet zo'n vaart lopen. Iemand kwam zelfs klagen: 'Vind je dat normaal, die megafoon

om 10 uur 's avonds?' Pas de volgende ochtend, toen mensen door nieuwsberichten het gevaar in de gaten kregen, stond de telefoon in het crisiscentrum in Itteren roodgloeiend.'

'We reden met een geluidswagen met megafoon door de straten'

'Vooral geboren en getogen Itternaren dachten dat het water zoals altijd wel weer zou zakken. Daarom lieten veel mensen hun auto staan. Ook evacuatieadviezen werden niet altijd opgevolgd, onder het mom: 'ik heb nog voedsel en laat mijn huis niet in de steek'. Maar toen het water buiten de oevers trad, ging het gigantisch snel. In zeer korte tijd raasde een kolkende rivier van anderhalve meter hoog door de straten. Angstaanjagend.'

Hulpdiensten optimaal

'Ik vind het nog steeds een wonder dat we er met alleen bulten, schrammen en materiële schade af zijn gekomen. Dat is te danken aan de hulpdiensten: overheid, gemeente, politie, brandweer en de Technische Hilfswerke uit het Duitse Aken. Door hun deskundige optreden zijn in stressvolle situaties geen grote ongelukken gebeurd en hadden we met hovercrafts en legerauto's alsnog de nodige verbinding met Maastricht.'

Urgentie duidelijk

'Zo'n grote overstroming gebeurt misschien eens in de 250 jaar. Daarom had een miljoenenproject ook niet eerder hoge

prioriteit voor ons kleine dorpje. Maar na 1993 was de noodzaak duidelijk. Er zouden maatregelen genomen worden. Dat we 2 jaar later alweer getroffen zouden worden door zo'n grote overstroming, had niemand verwacht. Waren de kades voor die tijd al maar verstevigd ...'

Daadkrachtige overheid

'Na die tweede zware overstroming in 1995 stond ik versteld hoe sterk en daadkrachtig de Nederlandse overheid is als alle neuzen dezelfde kant op staan. Nog in datzelfde jaar heeft de overheid Itteren en Borgharen versterkt met noedkades. Die gaven ons al een basisgevoel van veiligheid. In de periode van 2008 tot 2018 heeft de Grensmaas veel meer ruimte gekregen. Bij Borgharen zelfs van 60 naar 300 meter breed. Daardoor voel ik me nu volkomen veilig.'

Project Grensmaas

Na de grote overstromingen van de Maas in 1993 en 1995 is het programma Maaswerken opgezet. Het Consortium Grensmaas heeft delen van de rivierbedding verbreed, uiterwaarden verlaagd en kades versterkt in het deelprogramma Grensmaas. Het Grensmaasgebied is niet alleen 5 keer veiliger geworden, maar er ontstaat ook meer dan 1.000 hectare nieuwe natuur. Eind 2017 is de rivierverruiming bij Itteren en Borgharen afgerond. Maar werk aan de Maas is nooit af. Om bestand te zijn tegen toekomstige klimaatveranderingen zijn opnieuw plannen in de maak.

Programma Maaswerken – project Grensmaas

'Een kolkende rivier van anderhalve meter hoog raasde door de straten'

Peter Schols | inwoner van Itteren